

De overkant

MARRIËT
KOEN

DE OVERKANT

Marriët Koen

De overkant

Zomer & Keuning

Alleen je eigen hart kent je diepste verdriet;
in je vreugde kan een ander niet delen.
Spreuken 14:10

Keer je gezicht naar de zon
en de schaduw zal achter je vallen.
Maori-spreekwoord

www.kok.nl
ISBN 978 90 5977 564 0
NUR 301

Omslagontwerp: Julie Bergen
Omslagillustratie: Bernd Tschakert, Arcangel Images, Hollandse Hoogte

© 2010, Uitgeverij Zomer & Keuning

Alle rechten voorbehouden.

HOOFDSTUK 1

1989

Met een vaag onbehaaglijk gevoel in mijn onderbuik fiets ik naar het ziekenhuis. Al de hele dag heb ik het gevoel dat er een deksel op mijn maag zit. Het ontbijt heb ik overgeslagen, en mijn lunch bestond vandaag uit niet meer dan drie augurken en een bakje yoghurt.

Freek, die gewoonlijk ieder excuus aangrijpt om buiten de collegezaal te kunnen blijven, heeft vanmiddag een hoorcollege dat hij, naar zijn zeggen, ab-so-luut niet kan missen.

Ik heb tegen hem gelogen dat ik het best red zonder hem, maar waarom begrijpt hij niet dat ik hem nu nodig heb? Ik zou er heel wat voor overhebben als hij nu naast me zou fietsen. Welke aanstaande vader vindt een hoorcollege belangrijker dan de eerste kennismaking met zijn kind, ook al is het via een beeldscherm en in zwart-wit?

Ik zal de laatste zijn om te ontkennen dat wij nog lang niet aan kinderen toe zijn, maar nu we in deze situatie zijn beland, moeten we proberen er het beste van te maken. Onze relatie bevindt zich nog in het verkennende stadium, en we zijn veel te jong om ouders te worden. We wonen in een antikraakwoning, wat niet echt de ideale omgeving is om een kind groot te brengen. En, niet minder belangrijk, we studeren allebei nog.

Een baby stond voor mij evenmin op de kortetermijnplanning als voor hem. Maar ik zal er alles aan doen wat in mijn vermogen ligt om ons kind te laten ervaren dat het uit liefde ontstaan is. Ik heb er alles voor over om het een liefdevol leven te geven. En dat is meer dan ik zelf ooit heb mogen ervaren.

Mijn ouders waren al ongeveer tien jaar getrouwd voordat ik in beeld kwam. Mijn vader is een wetenschapper volgens het boekje: superintelligent, maar o zo verstrooid en – op z'n zachtst gezegd – sociaal onhandig. Mijn moeder, ambitieus en volgens haar mentoren een veelbelovend student medicijnen, stopte op de dag van haar huwelijk met haar studie 'omdat dat zo hoorde in die tijd'. Ze wilde met alle geweld voorkomen dat 'de mensen', wie dat dan ook mochten zijn, zouden gaan praten. Het was onbestaanbaar dat familie, vrienden en burens zouden denken dat haar echtgenoot haar niet zou kunnen onderhouden. Dat zou hun reputatie ernstige schade kunnen toebrengen. Ze zag uit naar haar droomgezin, dat haar voldoende werk omhanden zou gaan geven en vervulling aan haar leven. Maar het gezin bleef een droom. De felbegeerde kinderschaar bleef uit. Het eerste huwelijksjaar ging voorbij, het tweede, het derde... De zesde huwelijksverjaardag passeerde, en in het negende jaar waren mijn ouders nog steeds samen. Dat mocht overigens gerust een wonder heten. Evenredig aan het lange wachten kwijnde de liefde tussen hen weg, totdat de vlam van het begin was teruggebracht tot een walmend lontje. Zij waren niet in staat elkaar op te vangen in hun teleurstelling en verdriet en zochten troost in hun eigen activiteiten binnens- en buitenshuis. Wat hen eens zo in elkaar had aangetrokken en hen bij elkaar had gebracht, raakte in de vergetelheid. Mijn vader trok zich terug en bouwde een muur van werk om zijn eenzaamheid. Mijn moeder raakte verbitterd en zwolg in de ellende waarvoor zij voor een groot gedeelte zelf verantwoordelijk was. Scheiden was uitermate ongepast en dus niet aan de orde. Ze waren nu tot elkaar veroordeeld.

Maar plotseling, juist toen mijn moeder aan het idee gewend was geraakt dat haar gezin uit twee personen zou blijven bestaan, en zij er serieus over was gaan denken ondanks alles haar studie weer op te pakken, bleek er een kindje op komst te zijn. Nu lag het geluk in het verschiep: de baby zou zuurstof brengen in hun zo goed als opgebrande relatie, zou de liefde weer laten opvlammen en zin geven aan de opofferingen die zij zich getroost had. Ze noemden me Jasmijn Irene. Die weinig subtiele toevoeging maakt duidelijk welke missie mij al prenataal was toebedeeld: vrede

stichten tussen mijn ouders. Een missie die bij voorbaat gedoemd was te mislukken. Mijn leven is gebaseerd op onrealistisch hoge verwachtingen.

Mijn vader doet enorm zijn best om op zijn eigen onhandige manier te laten weten dat hij van me houdt. Mijn moeder heeft er echter nooit een geheim van gemaakt dat ik bedoeld was om hun relatie te redden en dat ik daarin hopeloos heb gefaald. De last die al voor de conceptie op mijn nek is gelegd, weegt te zwaar voor mij. Het pad dat mijn moeder voor mij heeft uitgestippeld, wil ik niet bewandelen. Ik wil mijn eigen keuzes kunnen maken. Mijn vader heeft niet de kracht om tegen haar in te gaan en mij voluit te steunen in de beslissingen die ik wil nemen voor mijn toekomst. Ik zie de pijn in zijn ogen wanneer ik weer in een heftige discussie met mijn moeder verweekeld ben, maar ik wil me niet meer verantwoordelijk voelen voor hun geluk. Ik wil niet meer als zondebok aangewezen worden voor de fouten die zij hebben gemaakt. Ze zullen er zelf een oplossing voor moeten creëren.

In de afgelopen zomer heb ik mijn koffers gepakt en ben ik vertrokken. Ze weten niet waar ik woon, wat ik doe en met wie. Ik laat hun alleen af en toe weten dat het goed met me gaat. Zij weten nog niet dat ik zwanger ben en ik vraag me af hoe en wanneer ik het hun moet vertellen. Ik verwacht dat ze op z'n minst geschokt zullen zijn. Het doet me pijn dat zij niet de mensen zijn met wie ik mijn geluk kan delen.

Het is frappant hoe verschillend Freek en ik deze zwangerschap ervaren. Hij zit al weken muurvast in de ontkenningfase en stort zich in allerlei afleidende activiteiten om er maar niet aan te hoeven denken. Hij vindt het in dit stadium volstrekt onzinnig al over ons aanstaande ouderschap na te denken. Hij stelde zelfs voor me meteen, nog met de zwangerschapstest in mijn hand, achter op de fiets naar een abortuskliniek te brengen. Over bij elkaar horen 'tot de dood ons scheidt' hoef ik al helemaal niet te beginnen. 'Er kan nog zo veel gebeuren,' zei hij toen ik het aandurfde een voorzichtige opmerking in die richting te maken, en in een flits was hij verdwenen naar de kroeg om zich met zijn studievrienden een stuk in zijn kraag te drinken. De barstjes in onze verhouding, die voor-

heen bestonden uit gekibbel in de categorie rondslingerend wasgoed, beginnen zo langzamerhand craquelé-achtige vormen aan te nemen. Een zo belangrijke fase als deze zou ons moeten samenbinden, maar lijkt ons eerder uit elkaar te drijven. En toch ben ik ervan overtuigd dat hij wel zal veranderen wanneer ons kindje eenmaal geboren is.

Ik heb de laatste weken al zo veel over onze toekomst nagedacht dat de baby al bijna tastbaar aanwezig is. Ik heb het gevoel dat het een meisje is en ik noem haar Sunny. Mijn zonnetje. In mijn gedachten voer ik hele gesprekken met haar, en ik kijk ernaar uit haar vandaag te zien. Zachtjes zing ik het liedje van Boney M. *Sunny, yesterday my life was filled with rain. Sunny, you smiled at me and really eased the pain.* Het komt recht uit mijn hart. Dit kindje zal mij gelukkig maken.

De afspraak met de gynaecoloog staat gepland om kwart voor drie. Ik zie op een kerkklok dat ik moet doorfietsen als ik op tijd wil komen. Ik heb weer zitten dromen en ben vergeten tempo te maken. Buiten adem rijd ik het ziekenhuisterrein op. Nog net op tijd. Ik duw het voorwiel van mijn aftandse opoefiets in de klem en haal de sleutel uit het slot. Wanneer de baby er is, zal ik een degelijker exemplaar moeten aanschaffen. Ik zie mezelf al rondfietsen met een vrolijke peuter die vanuit een stoeltje aan het stuur de omgeving ontdekt. Voor het kabelslot heb ik geen tijd meer. Ik ren het ziekenhuis in. Ik haast me over het donkergrijze linoleum en volg het spoor van duizenden voeten die me zijn voorgedaan. Met mijn handen probeer ik mijn kuif weer in vorm te krijgen. Wanneer de baby er is, kan ik misschien beter een echt moederkapsel nemen. Dan zal ik mijn haar ook niet meer zwart verven, want dat lijkt mij een te harde kleur voor de baby om naar te kijken. Stel je voor dat ze bang voor me wordt.

Het is druk in de wachtkamer. Wanneer ik me meld aan de balie, hoor ik dat het spreekuur ruim een halfuur is uitgelopen. Heb ik me daarvoor zo gehaast? Met een zucht plof ik neer op een van de weinig comfortabele plastic kuipstoeltjes in de wachtkamer. Ik vraag me af of iemand ooit heeft bedacht een ergonomische wachtkamerstoel te ontwerpen. Dat zou wel eens een gat in de

markt kunnen zijn. Ik pak een verkreukeld, allang door de waarheid achterhaald roddelblaadje van de stapel en begin er wat in te bladeren. Mijn ogen nemen letters en foto's waar, maar mijn hersens slaan niets op. Het deksel op mijn maag sluit zich vaster.

Om mezelf wat af te leiden observeer ik vanuit mijn ooghoeken de andere mensen in de wachtkamer. De vrouw die net puffend op de stoel tegenover mij is neergeploft, torst een gigantische buik met zich mee. Zou ze een tweeling krijgen? Ik trek mijn wijde sweater glad en vergelijk haar buik met de bescheiden bolling die de mijne nu nog vertoont. Als ik mijn adem inhoud, kan ik de knoop van mijn spijkerbroek nog net dicht krijgen. Ik kan me moeilijk voorstellen dat ik er over een maand of vijf ook uitzie als een soort tui-melaartje.

‘Mevrouw Van der Ven.’

Dat ben ik. Ik pak mijn tas en jas, hijs me in de benen en volg dokter Bremans de spreekkamer in. Ze geeft me een slap handje en stelt de onvermijdelijke hoe-stel-ik-mijn-patiënt-op-haar-gemak-vraag: ‘Familie van Monique van der Ven?’

Origineel! Ik weet een zucht binnen te houden en ontken met een gemaakte glimlach. Ik mag voor het bureau plaatsnemen op een ook al zo ongerieflijke stoel. Ik verdenk dit ziekenhuis ervan dat ze er een ontmoedigingsbeleid voor plakkers op na houden.

Dokter Bremans gaat achter het bureau zitten en slaat het dossier open dat voor haar ligt. Ze leest op haar gemak mijn gegevens door. Haar net iets te strenge hoornen bril staat een tikje scheef, en ze heeft een koffievlek op het borstzakje van haar lange witte jas. Op een of andere manier doet ze me aan mijn moeder denken, en dat werkt niet in haar voordeel. Twee blonde pubers lachen me toe vanuit een Ikea-fotolijstje. Ik kan me haar niet als moeder voorstellen. Bovendien... artsen hebben toch geen tijd voor een privéleven?

Ze kijkt me met een kritische blik aan. ‘Bent u niet nog wat jong om al aan kinderen te denken?’ vraagt ze, met lichtjes opgetrokken wenkbrauwen. Ligt het aan mij of klinkt haar ‘u’ inderdaad wat spottend?

‘Ach, om te denken ben je nooit te jong,’ zeg ik in een poging om

humoristisch over te komen. ‘Maar als u het echt wilt weten, het was voor ons ook een volslagen verrassing.’

Waar bemoeit dat mens zich mee? Laat ze gewoon haar werk doen. Dan kan ik hier snel weer weg.

Dokter Bremans mompelt iets onverstaanbaars voor zich uit en krabbelt iets in het dossier met een Waterman-vulpen. Ik voel dat ze me al in een hokje heeft ingedeeld.

‘U zegt: ‘Ons’. Kon de vader vandaag niet meekomen?’ Een veelzeggende vraag waarin ze haar afkeuring heeft verpakt.

Ik haast me Freek te verontschuldigen, maar aan de uitdrukking op haar gezicht te zien klinkt het voor haar net zo weinig overtuigend als voor mezelf. Waarom moest hij dan ook zo nodig opeens naar college?

‘Juist. U komt voor een echo, zie ik?’

Omdat ik met geen mogelijkheid kan weten wat ze ziet, ga ik ervan uit dat ze mijn antwoord wil horen op het eerste deel van de vraag. Ik knik ter bevestiging.

‘U mag hiernaast op de behandeltafel gaan liggen met een ontbloote buik. Dan ga ik het echoapparaat halen.’

En voordat ik kan reageren, is ze de kamer uit gewapperd.

Ik open het witte gordijntje met grijze streepjes en stap de ruimte binnen, waarin naast de behandeltafel een grote stoel met twee beensteunen staat. Ik ben blij dat ik niet daarin hoef plaats te nemen. Zodra ik op de behandeltafel ga zitten, scheurt het papier dat erop ligt. Ik zwaai mijn benen omhoog, zodat ik een draai kan maken en ga liggen, zoals ze me heeft opgedragen. Comfortabel is anders. Ik schuif mijn sweater een stukje omhoog, rits mijn spijkerbroek open en voel aan mijn blote buik. Wanneer zou ik mijn kindje voor het eerst voelen bewegen?

Even later komt ze terug met het echoapparaat. Ze spuit een koude klodder gel op mijn buik en gaat met de echokop op zoek naar mijn kindje. Ons kindje eigenlijk, maar wonderlijk genoeg voelt het opeens niet meer als iets van Freek en mij samen. Haar vraag over de vader heeft mij in verwarring gebracht. Snel parkeer ik dit gevoel in een hoekje van mijn gedachten. Ik concentreer me op het scherm, waarop ik grijs-witte vormen zie verschijnen. Ik hoop dat de dokter me er iets over kan uitleggen, want ik zie niets

dat ik ook maar enigszins kan herleiden tot een beginnend menselijk lichaampje.

Dokter Bremans duwt iets harder met de echokop op mijn buik en schudt dan haar hoofd. Ze kijkt me medelijdend aan. ‘Er is geen hartactiviteit te zien,’ zegt ze somber.

Ik begin me ongemakkelijk te voelen. ‘Hoezo, geen hartactiviteit? Wat bedoelt u daarmee?’

Ze brengt haar wijsvinger naar het scherm. ‘Hier zou een kloppend hartje te zien moeten zijn, maar er beweegt niets. De foetus leeft niet meer.’

Foetus? We hebben het hier toch over een kindje? Ik kijk naar de plaats die ze aanwijst, waar geen enkele beweging is waar te nemen. ‘Weet u het zeker?’ durf ik nog te vragen.

Ze kijkt me aan alsof ik haar een oneerbaar voorstel doe. Ze weet het dus zeker.

Ik voel me duizelig worden. De tranen die plotseling omhoogkomen, slik ik in. Ik wil niet huilen. Niet hier, bij dit kille, akelige mens.

Ze geeft me een pluk tissues waarmee ik mijn buik kan schoonvegen en ze moet opeens heel nodig iets in mijn dossier schrijven. Terwijl ze naar haar bureau terugfladdert, trekt er een knoop in mijn maag, die zich langzaam naar boven werkt, langs het deksel, totdat hij in mijn keel blijft steken. Mijn mond wordt droog, en mijn hoofd tolt.

Ik voel het bloed in mijn oren gonzen. Nee, wil ik schreeuwen. Net nu ik ernaar begin uit te kijken dat ik moeder word, is het voorbij. Ik moet voortijdig afscheid nemen van een anoniem stukje leven dat in mijn lijf groeit en waarvan ik niet meer heb gezien dan een vaag plaatje in grijstinten op een beeldscherm.

Wanneer ik naar mijn stoel ben teruggeslaapwandeld, lees ik dat ze in mijn dossier ‘*missed abortion*’ heeft geschreven. Wat een rotwoord, zeker met de eerste reactie van Freek in mijn achterhoofd. Ik raap al mijn moed bij elkaar. ‘Het was geen abortus,’ zeg ik verontwaardigd.

Dokter Bremans kijkt verstoord. ‘Dat beweert ook niemand.’

‘Maar het staat nu wel in mijn dossier.’ Ik wijs naar de tekst die zij zojuist heeft geschreven.

Ze zucht en tikt ongeduldig met de achterkant van haar vulpen op het papier. 'Hier staat niet dat u een abortus provocatus heeft ondergaan, maar dat het hier gaat om een *mised abortion*. Dat betekent dat de foetus is afgestorven, maar nog niet is losgekomen.' Ze spuugt het er bijna uit.

Ik voel me net een dwarse leerling die op het punt staat de klas uit gestuurd te worden. Sorry hoor, ik heb hier nu eenmaal niet dagelijks mee te maken. Freek zal trouwens wel opgelucht zijn dat hij zo makkelijk onder zijn ongewenste verantwoordelijkheid uit is gekomen.

Ik hoor haar iets zeggen over een bevalling en dat ze eerst iets met een collega moet overleggen. Ja hoor, ik heb nog wel even. Ik zit als verlamd op mijn stoel met een dood kindje in mijn buik dat eruit moet. Wat heb ik anders te doen dan wachten op wellicht nog meer slecht nieuws?

Na een hele poos komt dokter Bremans terug. Ze veegt een broodkruimel uit haar mondhoek en kijkt demonstratief op haar horloge. Ze deelt mee dat haar collega het met haar eens is en dat ik volgende week moet terugkomen. Als mijn lichaam de foetus voor die tijd nog niet heeft afgestoten, wordt de bevalling ingeleid. Afgestoten. Weer zo'n rotwoord. We hebben het hier niet over zomaar een ding, het gaat wel over mijn kindje.

'Ach, u moet maar zo denken: u bent gelukkig nog jong. U kunt later nog massa's kinderen krijgen,' zegt ze als misplaatste troost, terwijl ze opstaat en mij kordaat haar kamer uit werkt om ruimte te maken voor haar volgende patiënte.

'Bij de balie mag u een foldertje halen over de inleiding van de baring, zodat u zich enigszins kunt voorbereiden op wat u eventueel te wachten staat.'

Op dit moment zou ik niets liever doen dan haar wurgen met de stethoscoop die nonchalant uit haar jaszak bungelt, maar in plaats daarvan geef ik haar een hand als afscheid en zeg ik braaf: 'Tot volgende week.'

Wanneer ik langs de wachtkamer loop, word ik aangestaard door een aangegroeide groep wachtende mensen. Ik voel me schuldig omdat het spreekuur door mij nog verder is uitgelopen. Bij de

balie maak ik een afspraak voor volgende week, terwijl ik vecht tegen mijn tranen. De vrouw achter de balie kijkt me onderzoekend aan.

‘Gaat het?’ vraagt ze.

‘Ja hoor,’ jok ik. Ik wil hier zo snel mogelijk weg. Laat dat folder-tje maar zitten.

Er lijkt geen einde te komen aan de ziekenhuisgang. Onderweg naar buiten streel ik zachtjes met mijn hand over mijn buik, die nog precies zo aanvoelt als anderhalf uur geleden, toen ik nog droomde van een toekomst met z’n drietjes. Alleen weet ik nu dat er een dood kindje in huist, en begint mijn toekomstscenario nachtmerrieachtige vormen aan te nemen. Mijn zonnetje is uitgedoofd, en haar vader heeft ons vandaag in de steek gelaten. Hoe moet het nu verder?

Ik zoek mijn fietssleutel, die ik ergens onder in mijn tas tussen een pakje kauwgom en een gebruikte zakdoek aantref, precies op het moment dat ik aankom bij de plek waar ik mijn fiets heb gestald. Ik ben niet eens verbaasd dat hij er niet meer staat. Fiets gejat. Dat kan er ook nog wel bij. Ik ga op zoek naar een bushalte.

Een uur later kom ik thuis in een levenloos huis. Het hoorcollege moet allang afgelopen zijn. Aangezien ik me niet kan voorstellen dat Freek na een college met medestudenten verder blijft debatteren op de universiteit, vermoed ik dat hij met zijn zogenaamde collega’s naar de kroeg is verhuisd. In de bus heb ik stilletjes gehuild om mijn kindje dat ik nooit zal leren kennen. Nooit zal ik weten op wie ze lijkt, of ze mijn steile blonde haar heeft of Freeks donkere krullen, wat ze graag eet, wat haar aan het lachen maakt, wanneer ze haar eerste stapjes zal zetten. Nooit zal ik haar hoeven troosten omdat ze verdriet of pijn heeft.

Ik heb zo’n behoefte aan Freeks arm om me heen dat ik iets doe waarover ik normaal gesproken niet pieker omdat hij er een gruwelijke hekel aan heeft: ik pak het telefoonboek, zoek zijn stamkroeg op en draai het nummer.

Freek blijkt daar inderdaad te zijn. Ik hoor een levendig geroezemoes op de achtergrond, waar zijn stem bovenuit klinkt.

‘Freek, kerel, controle!’ roept de barman quasilollig.

Een honend gejoel stijgt op. Ik herken de stem van Marcella, die een sport heeft gemaakt van het openlijk jagen op bezette mannen. 'Kom je snel bij me terug, schatje?' kweelt ze. Ik haat dat mens. Even later komt een lichtelijk aangeschoten Freek aan de telefoon. 'Wattizzer?'

'Je moet naar huis komen Freek,' zeg ik, terwijl ik in huilen uitbarst.

'Hé jongens, kan het even wat zachter?' schreeuwt hij tegen zijn vrienden.

'Freek, ik heb je nodig.'

'Wat zeg je? Ik versta je niet zo goed.'

Ik heb geen zin om je nu te verstaan, zal hij bedoelen. 'Je moet nu naar huis komen,' huil ik.

'Ik moet helemaal niks,' zegt Freek.

Ik vermoed dat Marcella om zijn nek hangt en dat hij indruk op haar wil maken. Dat hij haar wil bewijzen dat hij gewoon doet waar hij zelf zin in heeft en dat hij zich zeker niet zal laten commanderen door dat suffe vriendinnetje van hem dat zo stom is geweest om zwanger te raken.

Ik haal mijn neus op. 'Freek, je moet echt komen. Het is niet goed met de baby.'

'Niet goed? Nee, het gaat inderdaad niet goed. Ik zie de bodem van mijn glas.'

Ik hoor dat hij zijn hand voor de hoorn houdt, terwijl hij roept: 'Kees, schenk nog eens voor me in.'

Gefrustreerd smijt ik de hoorn op de haak. Van hem hoef ik geen troost te verwachten. Hij zal ongetwijfeld een rondje geven in de kroeg wanneer hij hoort dat het vaderschap voor hem voorlopig van de baan is.

Met mijn hoofd in mijn handen zak ik neer op de doorgezakte bank, die vermoedelijk al generaties studenten heeft overleefd. Hoe moet het nu verder? Ik laat mijn tranen en gedachten de vrije loop en denk na over Freek, de eeuwige puber met bindingsangst die de toekomst niet in de ogen durft te kijken, en over onze toekomst. In mijn gedachten transformeert hij eindelijk tot wat ik al die tijd niet heb willen erkennen omdat de vlinders de regie hadden overgenomen van mijn gezonde verstand: een egoïstische zak

met de diepgang van een platbodem, die het niet eens kan opbrengen zijn vriendin bij te staan in moeilijke tijden waarvoor hij zelf medeverantwoordelijk is. Hij ziet zichzelf als middelpunt van onze relatie en van zo ongeveer de rest van het universum. Ik beseft dat ik hier alleen ben als aardig tijdverdrijf, totdat ik hem verveel en hij iemand vindt die hem meer amuseert en uitdaagt. Iemand als Marcella bijvoorbeeld. Er is geen toekomst weggelegd voor ons samen. Het was een utopie te denken dat de baby, Freek en ik een gelukkig gezinnetje konden vormen.

Ik weet wat ik moet doen. Ik sta op, zoek een pen en een vel papier en begin te schrijven. Wanneer ik alles op papier heb gezet wat ik aan hem kwijt wil, loop ik naar de slaapkamer om mijn spullen in te pakken.

HOOFDSTUK 2

Zes dagen later word ik om negen uur 's morgens verwacht bij de afdeling Verloskunde. Mijn moeder begeleidt me.

Toen ik met mijn koffer bij mijn ouders op de stoep stond, en zij mij binnenliet, vatte ze al haar afkeuring samen in slechts één opmerking: 'Zo zie je maar dat jij nog lang niet op eigen benen kunt staan.' Alsof ze hierop al die tijd sinds mijn vertrek had staan wachten.

Thuis wachtte mij dus niet het gemeste kalf, maar wel mijn moeders koele efficiency. Ik had niet anders verwacht. Ze is bij lange na niet het warme bad dat ik nu zou kunnen gebruiken, maar hoewel haar motieven niet de mijne zijn, heb ik haar daadkracht nodig. Misschien was dat uiteindelijk juist de reden waarom ik naar mijn ouderlijk huis ben teruggegaan. Zij nam meteen de regie in handen en sloeg aan het regelen, uiteraard op haar manier en zonder enige compassie. Ik heb haar haar gang laten gaan in de wetenschap dat ik verder van weinig mensen hulp hoefde te verwachten. Zelf ben ik te verdoofd om ook maar de kleinste beslissing te kunnen nemen.

Mijn vader is, zoals altijd, emotioneel afwezig. Ik vraag me zelfs af of tot hem doordringt wat er aan de hand is.

Mijn moeder heeft contact gezocht met dokter Van Voorberghe, een oude studievriend annex gynaecoloog uit haar zorgvuldig opgebouwde en gekoesterde netwerk die haar nog iets verschuldigd was. Hij heeft toegezegd ervoor te zorgen dat dit vlekje, aldus mijn moeder, zo discreet mogelijk zal worden weggewerkt. Het ziekenhuis waar hij werkt en waar ik mijn overleden kindje op de wereld moet brengen, staat een kilometer of vijftig verwijderd van mijn ouderlijk huis. Veilig ver weg van eventuele bekenden. Hij heeft mijn dossier opgevraagd en zal er persoonlijk op toezien dat alle

bewijsstukken van deze zwangerschap vernietigd zullen worden. Zelfs op papier heeft mijn kindje geen bestaansrecht.

Dokter Van Voorberghe heeft mij gisteren onderzocht en heeft getracht mij voor te bereiden op wat ik vandaag moet ondergaan. Maar in hoeverre kan iemand zich voorbereiden op iets waarvan het onmogelijk is te voorspellen hoe het zal verlopen?

Zodra de schuifdeuren van het ziekenhuis mij naar binnen zuigen, treed ik in gedachten uit mijn lichaam. Ik beeld me in dat ik met mezelf meezweef, zodat ik vanaf het plafond kan neerkijken op alles wat er met mij en om mij heen gebeurt. Misschien is het minder ingrijpend als ik op deze manier afstand kan nemen.

Bij de ontvangstbalie van de afdeling worden we opgevangen door een verpleegkundige die ik op een jaar of vijftientig schat en die zich voorstelt als Marja. Op Zweedse klompen klost ze voor ons uit naar de verloskamer waar ik mijn klus moet gaan klaren.

Op de gang ruikt het naar ontsmettingsmiddel. In een nis staat een doorzichtig wiegje met een vrolijk gebloemd hemeltje, dat is opgemaakt met een lichtblauw dekentje. Achter een deur hoor ik een vrouw tekeergaan alsof ze zwaar mishandeld wordt.

Ik probeer me ervoor af te sluiten, maar plotseling word ik overspoeld door een golf van paniek die me dreigt mee te sleuren, de diepte in. Mijn zwevende ik landt met een klap terug in mijn lijf. Mijn adem wordt afgeknepen.

Mijn moeder, die inmiddels anderhalve meter voor me loopt, kijkt achterom met haar ik-kan-ook-niks-aan-je-overlaten-blik. Gelukkig is ze zo verstandig haar mond te houden.

Ik ben in staat haar ter plekke te vermoorden.

Wij worden geparkeerd in verloskamer 2. Hier moet het gebeuren. Wij mogen ons settelen terwijl Marja koffie voor ons haalt.

Hoezo, settelen? Ik ben hier om een noodzakelijke klus te klaren en ik wil hier geen minuut langer blijven dan strikt noodzakelijk is. De airco broemt en het is koud in de kamer. De net iets te feestelijke blauwe en roze tegels op de muur maken me verdrietig. Ik ga zitten in de quasigezellige zithoek die de kamer iets huiselijks zou moeten geven, maar het bed, de bloeddrukmeter, de infuuspaal en de aansluitpunten voor medische apparatuur maken pijn-

lijk duidelijk waarvoor ik hier ben. Ik pluk aan mijn scheefgezakte schoudevulling in een poging deze weer op zijn plaats te krijgen, maar slaag daar niet in.

Mijn moeder gaat stijfjes tegenover me zitten en kijkt me kritisch aan. ‘We moeten deze onverkwikkelijke episode maar zo snel mogelijk uit onze herinnering bannen,’ zegt ze dan op vastberaden toon. Ze bedoelt dat ze niet wil dat haar smetteloze reputatie bezoedeld wordt door mijn misstap.

Daar hoeft ze, wat mij betreft, niet bang voor te zijn. Ik zal mijn geheim verbergen in een grote kluis achter een dikke, verzegelde deur met een slot waarvan niemand de code krijgt.

Even later is Marja terug met twee kopjes koffie. Ze wordt gevolgd door de dienstdoende arts. Niet de formeel-zakelijke dokter Van Voorberghe, maar een vriendelijke jonge arts-assistent. Anneke heet ze. Ze vraagt of ik nog iets anders wil aantrekken, omdat het lastig is dat straks te doen wanneer ik op het infuus ben aangesloten. Ik antwoord dat dat niet nodig is. Ik kan moeilijk mijn pyama aantrekken. Ik ben niet ziek.

Anneke prikt de infuusnaald in mijn linker onderarm.

Het doet pijn, maar ik geef geen kik. Boven aan de infuuspaal hangt een zak met een doorschijnende kleurloze vloeistof. Iets lager aan de paal is een pomp bevestigd, die met een snoer is aangesloten op het stopcontact. Ik word via twee holle draadjes aan de zak en de pomp gekoppeld. Als ik iets wil vragen of als ik pijn krijg, mag ik bellen.

Dan laten Marja en Anneke mij alleen met mijn infuus, mijn koffie en mijn moeder.

Ik kan alleen maar hopen dat deze ellende niet te lang hoeft te duren. Ik probeer de tijd te doden door wat te bladeren in een van de tijdschriften op het tafeltje. Daarna probeer ik de plafondplaten te tellen, maar ik moet steeds opnieuw beginnen omdat ik de tel kwijtraak. Een tl-balk knippert. Ik schat het aantal seconden dat voorbijtikt tussen aan en uit.

Mijn moeder zit achter het NRC Handelsblad van gisteren te zuchten en kijkt om de paar minuten op haar horloge. Alsof ze nog eens wil onderstrepen dat ze vandaag wel iets beters te doen heeft. Of zou ze soms denken dat ze het proces kan versnellen

door de tijd vooruit te kijken? Dan heeft ze pech. We zullen moeten wachten op wat er komen gaat.

Ik zou haar het liefst de kamer uit willen schoppen, en toch ben ik haar vreemd genoeg dankbaar dat ze me op haar manier probeert te helpen. Hoewel wij geen enkele emotie in dit proces delen, en zij mij niet de arm om mijn schouder kan bieden waaraan ik nu behoefte heb, ben ik blij dat ik dit niet alleen hoef te doorstaan. Mijn moeder heeft haar krant inmiddels uit en is begonnen in het boek *Not without my daughter*, dat ik haar voor haar verjaardag heb gegeven. De ironie ontgaat me niet.

Ik voel me een vreemde in mijn eigen lijf. Het biedt onderdak aan de dood en zal die moeten uitdrijven, of ik dat wil of niet. Langzaam maar zeker neemt de pijn de regie over mijn lichaam. Ik duik erin en geef me eraan over. Het lijdt de aandacht af van de pijn in mijn hart.

Af en toe komt Marja of Anneke kijken hoe het met mij gaat. Mijn moeder regelt met hen de praktische zaken, alsof die mij niet aangaan. Voor het gemak negeren we het feit dat ik meerderjarig ben en dus zelf bevoegd ben beslissingen te nemen. Zij besluit dat mijn kindje geen naam, geen rouwkaartje, geen begrafenis en dus geen enkele officiële status krijgt, en ik heb niet de moed om tegen haar in te gaan.

Marja brengt een dienblad met eten binnen, maar ik heb geen trek. Ik drink alleen een beker bouillon en wat water, terwijl mijn moeder zich ontfermt over mijn lunch.

Zodra ze de laatste hap heeft weggewerkt, deelt ze mee dat ze het niet meer kan aanzien en verdwijnt ze met haar boek naar de gang. Het kan me niet meer schelen. Ik heb genoeg aan mezelf.

Marja helpt me uit mijn spijkerbroek, zodat ik wat comfortabeler kan liggen. Ze trekt ook mijn slipje uit en legt een celstof matje onder mij.

Ik laat haar begaan. Ze zal wel weten wat ze doet. Intussen laat ik me meevoeren op de steeds woestere golven die mij meetrekken tot ver boven mijn pijngrens. Toch weiger ik de ruggenprik die mij wordt aangeboden. Ik wil hier helemaal doorheen gaan. Bewust. Als het echt niet meer uit te houden is, kan ik er altijd nog om vragen.

Juist wanneer de pijn bijna niet meer te verdragen is, voelt het alsof er onder in mijn buik iets knapt, en voel ik iets warm langs de binnenkant van mijn bovenbeen glijden. Op hetzelfde moment is de pijn verdwenen. Ik durf me niet voorover te buigen om te kijken, bang voor wat ik zal aantreffen. Ik bel om hulp.

Even later komen Anneke en Marja de kamer binnen, op enige afstand gevolgd door mijn moeder.

‘Ik denk dat het voorbij is,’ zeg ik.

Anneke duwt mijn been opzij, kijkt naar het celstof matje onder mij en knikt.

Marja pakt een zachte witte doek uit de kast, die ze aan Anneke geeft.

‘Ziet het er eng uit?’ vraag ik. ‘Ik heb nog nooit zo’n klein kindje gezien.’

Ze stelt me gerust. ‘Het ziet er heel mooi uit. Zeg het maar als je er klaar voor bent.’

Ik haal diep adem, ga half rechtop zitten en knik dan om aan te geven dat ik zover ben.

Anneke pakt mijn kindje op en legt het op de zachte doek. ‘Trek je benen maar ietsje op, zodat ik het op je schoot kan leggen,’ zegt ze. Ik doe wat ze zegt, en ze legt de doek op mijn schoot.

Mijn kindje is zo groot als mijn wijsvinger. De navelklem aan het minuscule navelstrengetje ziet er lachwekkend groot uit naast dit micromensje. Verwonderd constateer ik dat alles erop en eraan zit: piepkleine armpjes en beentjes, handjes en voetjes, oortjes, oogjes, een neusje... Ik wist niet dat zo’n klein mensje al zo compleet was. Wat is ze mooi. Wat is het wreed dat haar leven voortijdig moest eindigen en dat zij zich nooit verder zal kunnen ontwikkelen.

Mijn moeder houdt zich totaal afzijdig, alsof het niet om haar kleinkind gaat. Ze blijft met haar mondhoeken op het zuiden in de hoek van de kamer staan. De wolk van ongenoegen die om haar heen hangt, is bijna zichtbaar.

‘Heb je een fototoestel meegenomen?’ vraagt Marja.

Dan laat mijn moeder merken dat ze er nog steeds is. Ze snuift verontwaardigd.

‘Een fototoestel?’ snauwt ze. ‘Waarom in vredesnaam? Hieraan wil toch geen mens meer herinnerd worden?’

‘Sommige mensen vinden het fijn een foto te hebben als aandaken aan hun kindje,’ legt Anneke geduldig uit. ‘Het kan heel goed zijn voor het verwerkingsproces van uw dochter als ze een zichtbare herinnering heeft.’

Mijn moeder snuift nog een keer. ‘Aan die flauwekul doen wij niet mee.’

Marja kijkt me aan en knipoogt bijna onopvallend naar me.

Ze draait zich om naar mijn moeder. ‘Ik kan me voorstellen dat het voor u ook heel zwaar is,’ zegt ze. ‘Mag ik u iets te eten aanbieden? Het personeelsrestaurant gaat over een halfuur sluiten. Als u voor die tijd nog rustig iets gaat eten, laten we Jasmijn alleen om afscheid te nemen van haar kindje. Ik loop wel met u mee.’

Mijn moeder is snel overtuigd en laat zich maar al te graag meenemen, de kamer uit.

Anneke blijft bij mij achter. Ik kan mijn ogen niet van mijn kindje afhouden.

Wanneer Marja terugkomt, heeft ze een Polaroid-camera bij zich. ‘Zo, en nu gaan we een paar mooie foto’s maken,’ zegt ze. ‘Je moeder hoeft niet alles te weten.’

Ik kan haar wel zoenen.

Helaas blijkt dat het toch nog niet helemaal voorbij is. Anneke besluit dat ik gecuretteerd moet worden, omdat ik te veel bloed verlies. Ik moet zo snel mogelijk naar de operatiekamer. Niemand had mij erop voorbereid dat dit ook nog kon gebeuren.

Opeens komt alles in een stroomversnelling terecht. Ik kijk nog een allerlaatste keer heel goed naar mijn kindje en hoop dat dit beeld voor altijd op mijn netvlies gebrand staat. ‘Dag, lieve Sunny,’ fluister ik zo zacht dat niemand het kan horen. ‘Rust zacht.’

Ik laat mij meevoeren naar de operatiekamer, waar ook de laatste resten van de zwangerschap uit mijn lichaam verwijderd zullen worden. Als in een droom onderga ik de voorbereidingen voor de ingreep. Dan laat de anesthesist mij wegzakken in een donzige wolk van een heilzaam niets.

Wanneer ik bij bewustzijn kom, voel ik heel even een vleugje teleurstelling omdat ik er nog ben. Had mijn nachtmerrie hier niet

kunnen eindigen, in dit ziekenhuis, samen met Sunny? Maar nee, ik zal verder moeten.

Ik moet nog een nachtje in het ziekenhuis blijven. Gelukkig is er een eenpersoonskamer beschikbaar voor mij, zodat ik mijn verdriet niet met een hele zaal andere vrouwen hoeft te delen.

Anneke stuurt mijn moeder, die al die tijd op mij heeft zitten wachten, naar huis. ‘U bent vandaag een enorme steun geweest voor uw dochter, maar nu moet ze rusten. Het zal voor u ook goed zijn thuis te kunnen ontspannen. Als alles goed gaat, mag u haar morgen om tien uur komen halen.’

Ik zie dat mijn moeder minstens zo opgelucht is als ik. Zij mag uit de rol van liefhebbende moeder stappen en kan ontsnappen uit een omgeving die haar herinnert aan wat ze het liefst zo snel mogelijk wil verdringen.

En ik wil alleen zijn zodat ik alle ruimte heb voor mijn verdriet en mijn eigen gedachten. Ik moet nadenken over hoe ik verder moet in de nabije toekomst. Ik moet de draad van mijn leven weer oppakken waar ik die een klein jaar geleden heb doorgeknipt. Teruggaan naar Freek is geen optie. Die weg heb ik volledig afgesloten. Een nare toekomstigheid is dat ik ook mijn studie zal moeten afbreken. Voorlopig moet ik weer bij mijn ouders intrekken. Zonder kind, zonder vriend, zonder studie en zonder zelfstandigheid. In de afgelopen week heb ik wel erg veel moeten inleveren.

Wanneer mijn moeder vertrokken is, komt een verpleegkundige mijn kamer binnen. Volgens haar naambordje heet ze Margot. Ze vertelt dat Marja al naar huis is, maar dat ze morgenochtend weer dienst heeft. Ze controleert mijn bloeddruk, vraagt of ik nog iets nodig heb en geeft me een envelop waarin een briefje zit met drie Polaroid-foto’s erbij. Wanneer ze weg is, lees ik het briefje.

‘Beste Jasmijn,’ staat er. ‘In deze envelop vind je de foto’s. Als je er behoefte aan hebt erover te praten, mag je me altijd bellen. Veel sterkte. Marja.’ Daaronder staat een telefoonnummer.

Ik ben geroerd door dit lieve gebaar. Het geeft me het gevoel dat ik er toch niet helemaal alleen voor sta.

De volgende morgen klokslag tien uur komt mijn moeder mij halen. Marja is vandaag ingedeeld bij een ander gedeelte van de

afdeling. Ze heeft het zo druk dat ik haar alleen in het voorbijgaan heb kunnen bedanken voor haar briefje en haar goede zorgen.

In de auto gebiedt mijn moeder mij deze episode achter te laten in het ziekenhuis en de hele periode te vergeten waarin ons contact op een laag pitje stond.

‘Je zult het met mij eens zijn dat het geen goed idee van je was je vader en mij de rug toe te keren. Je hebt er een ongelooflijke bende van gemaakt. Het wordt de hoogste tijd dat je de scherven opraaft en eens iets zinnigs gaat doen met je leven.’

Op dit moment kan ik niets zinnigers bedenken dan het contact ter plekke volledig en definitief verbreken om mijn eigen koers te gaan varen, maar helaas ontbreken me zowel de moed en de vechtlust als de middelen om dit plan uit te voeren. Ik kijk hoe de regendruppels worden weggeveegd door de ruitenwissers voordat ze de kans krijgen een spoor te trekken over de voorruit. Zwiep, zwiep, zwiep...

Ik zou niets liever willen dan huilen, maar ik slik mijn tranen in.

Een week later deelt mijn moeder mee dat ik nu eens verstandig moet worden en een acceptabel leven moet gaan leiden dat past bij een dochter van haar. Wat haar betreft, is de schandvlek weggeschrobd. Zij heeft geen last van de etterende schaafwond die hierdoor op mijn ziel is achtergebleven.

Ze heeft een baantje voor me geregeld als secretaresse van een accountant uit haar netwerk. Het maakt niet uit dat ik geen enkele ervaring heb als secretaresse, en over het feit dat ik totaal geen affiniteit heb met accountancy, moet ik me maar heen zetten. Ik kan volgende week beginnen.

MARRIËT KOEN

De overkant

Jasmijn draagt al jarenlang een groot geheim met zich mee. Omdat ze haar moeder heeft moeten beloven het nooit aan iemand te vertellen, zelfs niet aan haar eigen man, heeft ze geprobeerd het te verdringen. Zonder resultaat.

Dit geheim, in combinatie met Jasmijns streven om een perfecte echtgenote en moeder te zijn, breekt haar uiteindelijk op. Dat leidt ertoe dat ze haar man Bart met hun kinderen Floris en Fabienne achterlaat en alleen naar Texel vertrekt. Daar wil ze tot rust komen en haar leven weer op de rit krijgen. Het lijkt haar te lukken, maar dan komt ze Freek tegen, haar jeugdliefde. Als dan ook nog eens haar vriendin Jacqueline voor haar neus staat, blijkt dat het begin van een serie ingrijpende verwickelingen. Jasmijn moet leren om levensbepalende keuzes te maken.

Marriët Koen debuteert met de roman *De overkant*. Eerder schreef ze vooral korte verhalen en won ze in 2008 zowel de Libelle Romantische verhalenwedstrijd als de Spannende verhalenwedstrijd van het Nederlands Dagblad!

NUR 301

ISBN 978-90-5977-564-0

9 789059 775640

Zomer & Keuning

www.kok.nl